

NORGES VASSDRAGS- OG
ENERGIDIREKTORAT (NVE)
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Team klima, miljø og internasjonalt arbeid

Vår dato: 05.01.2026
Deres dato: 12.11.2025
Vår referanse: 25/21839-2
Deres referanse: 202504394-10
Vår saksbehandler: Jonatan Lindaas

Svar på høring - søknad om tillatelse til å bygge Frier transformatorstasjon med tilhørende 132 kV luftledning til Herum i Bamble kommune

Telemark fylkeskommune viser til oversending fra NVE datert 12. november 2025 vedrørende høring av konsesjonssøknad og konsekvensutredning for Frier transformatorstasjon og tilhørende 132 kV luftledning fra Frier til Herum transformatorstasjon, i Bamble kommune.

Varsellets bakgrunn

Lede AS søker om konsesjon, ekspropriasjon og forhåndstiltredelse for bygging av Frier transformatorstasjon med tilhørende 132 kV ledning og omlegging av eksisterende ledningstraseer inn til Rafnes. Det utvikles nytt industriområde på Frier Vest, det er ikke kapasitet til ny tilknytning av betydelige laster i dagens regionalnett i området og nye nettanlegg omsøkes for å styrke forsyningssikkerheten.

Det søkes om å få bygge ny Frier transformatorstasjon med 132 kV ledningsfelt for tilkobling til regionalnettet og om tillatelse til å bygge ca. 5,5 km lang parallell 132 kV ledning mellom Frier og Herum.

NVE ber om innspill til konsesjonssøknaden og konsekvensutredningen og om forslag til tiltak som kan redusere negative virkninger.

Frist for innspill er satt til 5. januar 2026.

Fylkeskommunens roller og ansvar

Fylkeskommunen skal bidra til at nasjonale og regionale føringer blir fulgt opp i alt planarbeid. Vi har en rolle som regional utviklingsaktør, planmyndighet og som planfaglig veileder. Fylkeskommunens uttalelse gis med grunnlag i mål, prinsipper og anbefalinger, slik de er nedfelt i overordnede nasjonale og regionale styringsdokumenter.

Fylkeskommunens uttalelse til varselet

Telemark fylkeskommune vil i punktene nedenfor kommentere på de delene av planarbeidet som berører våre ansvarsområder.

Regionale planer

[Telemarksplanen](#) - regional planstrategi (vedtatt 11.12.2024)

Telemarksplanen viser hvilke regionale utviklingstrekk som er spesielt viktig i perioden 2024-2028, for så å trekke frem langsiktige mål for regional utvikling og konkretisere hva som skal gis særlig prioritet i perioden for å møte sentrale utfordringer.

Blant de ni utviklingstrekkene som Telemarksplanen presenterer som spesielt viktige for utviklingen av telemarkssamfunnet i perioden, vil vi i denne saken vise til følgende trekk:

- En solid industrisektor og et næringsliv i omstilling
- Vedvarende høye klimagassutslipp og sårbarhet for klimaendringer
- Økt etterspørsel etter areal, fornybar kraft og kompetanse for å få til grønn omstilling

Med bakgrunn i utviklingstrekkene er disse tre satsingsområdene og med tilhørende hovedmål prioritert i Telemarksplanen:

Inkluderende Telemark

- Alle skal gjennomføre videregående opplæring på sitt nivå. Telemark skal møte fremtidens kompetansebehov
- Redusere sosial ulikhet i helse
- Skape kompakte og levende byer og bygder med høy kvalitet

Skapende Telemark

- Produsere mer fornybar energi og øke nettkapasiteten
- Gjøre fylket mer attraktivt for bedrifter, besøkende og som bosted
- Prioritere vedlikehold og fornyelse av dagens fylkesveger

Naturrike Telemark

- Bevare natur-, jordbruks og kulturverdier
- Gjennomføre en raskere omstilling til et lavutslippssamfunn
- Satse på grønn verdiskaping og sirkulær økonomi

Nye nettanlegg vil bidra til å utvikle Telemark slik den regionale planstrategien har vektlagt.

Klima, energi og næring

Planprogram for klima, energi og grønn omstilling viser til at energibruk er den viktigste driveren til direkte klimagassutslipp i Telemark. Tilgang på nettkapasitet fremmer bruk av elektrisitet og muliggjør ytterligere reduksjon av klimagassutslipp. Nett er viktig infrastruktur for næringslivet og for en grønn omstilling av dagens og fremtidig næringsliv. Dette prosjektet vil bidra til å føre frem nettkapasitet til fremtidig industri- og næringsområde.

Planprogram for regional plan for klima, energi og grønn omstilling legger til grunn at næringsutvikling bør konsentreres rundt eksisterende næringsareal, og at videre utvikling bør

skje rundt konkurransefortrinn. Tilgang på infrastruktur i form av nettkapasitet og direkte tilgang til sjø og nærhet til viktige veier vurderes som slike konkurransefortrinn.

Hensynet til kulturminner

Telemark fylkeskommune har i forbindelse med dette prosjektet tidligere foretatt arkeologiske registreringer i store deler av tiltaksområdene. Det er ikke påvist automatisk fredede kulturminner som er i konflikt med tiltak som søknaden beskriver.

Det aktuelle området har imidlertid en rik kulturhistorie med tydelige spor etter tidligere bergverksdrift, som skjerp, gruveåpninger, sjakter, slagghauger, tipper og andre tekniske kulturminner. Kulturminnene kan ha en høy opplevelsverdi, både landskapsmessig og som del av et større kulturhistorisk miljø. Gruveminner er dessuten sårbare for både direkte inngrep og indirekte påvirkning, for eksempel terrengendringer, masseforflytning, anleggsvirksomhet og økt ferdsel. Mange av gruveminnene er ikke registrert og er derfor ikke tilgjengelige i Askeladden, men har likevel betydelig kulturhistorisk og forskningsmessig verdi. Disse kulturminnene har ikke en formell vernestatus, men er en viktige kilder til forståelsen av lokal og regional industrihistorie. Vi ber derfor om at det utvises aktsomhet ved gjennomføring av tiltak slik at kulturminner som vitner om bergverksdrift i området ivaretas best mulig.

Vi vil til slutt gjøre oppmerksom på *meldeplikten* etter kulturminneloven § 8 andre ledd. Meldeplikten oppstår hvis det oppdages automatisk fredete kulturminner som ikke var kjent på forhånd. Bestemmelsen legger et klart ansvar på tiltakshaver om å følge stanse- og meldeplikten. Tiltakshaver skal forsikre seg om at de som utfører arbeidet på stedet er kjent med stanse- og meldeplikten, men det er tiltakshaver selv som står ansvarlig for at fredete kulturminner ikke skades. Telemark fylkeskommune er rette adressat for en eventuell melding. Vi anbefaler at meldeplikten innarbeides i detaljplan for miljø og landskap og at følgende tekst brukes:

Om det viser seg først mens arbeidet er i gang at det kan virke inn på et automatisk fredet kulturminne, skal Telemark fylkeskommune kontaktes og arbeidet stanses i den utstrekning det kan berøre kulturminnet. Fylkeskommunen avgjør snarest mulig – og senest innen 3 uker – om arbeidet kan fortsette og vilkårene for det. Fristen kan forlenges når særlige grunner tilsier det (jf. kulturminneloven § 8 andre ledd).

Eventuelle spørsmål om kulturminner kan rettes til arkeolog Line Grindkåsa på line.grindkasa@telemarkfylke.no eller 409 12 386.

Avslutningsvis

Telemark fylkeskommune har ut ifra regionale og nasjonale interesser, ingen ytterligere kommentarer.

Med hilsen

Jonatan Lindaas

jonatan.lindaas@telemarkfylke.no

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.